

MLADA MALALA SVE JE SILNO IMPRESIONIRALA SVOJOM HRABROŠĆU, TOPLINOM I ZRELOŠĆU

Zastupnicima
Europskog
parlamenta u
Strasbourg u
20. studenoga obratila se
fascinantna
pakistanska
aktivistica Malala
Yousafzai

PIŠE

mr. sc. **ANDREJ**

PLENKOVIĆ

zastupnik u
Europskom
parlamentu (HDZ)

Postoje događaji za koje odmah znate da ćete ih uvijek pamti. Upravo taj osjećaj imao sam u srijedu 20. studenoga u Strasbourgu, kad nam se u Europskom parlamentu obratila fascinantna pakistanska aktivistica Malala Yousafzai. Njen govor na karakterističnom engleskom, koji asocira na Oscarima ovjenčan "Slumdog millionaire", impresionirao je svojom toplinom, hrabrošću i zrelošću.

Malo je tako mladih osoba koje su toliko predane borbi za promicanje ljudskih prava. Od svoje jedanaeste godine Malala se neumorno bori za pravo djevojčica na obrazovanje u Pakistanu. Širu popularnost stekla je krajem 2008., pišući blog pod pseudonimom Gul Makai, koji je inače ime heroine iz paštunske narodne priče. Svojim tekstovima suprotstavila se talibanskoj politici koja djevojkama brani pohađanje škola. U regiji Swat, iz koje dolazi, tek se svaka peta djevojka školuje. Njena stajališta uglavnom su izazvala potporu, ali i protivljenje i prijetnje talibanskog pokreta.

Početak devedesetih, nakon povlačenja ruskih odnosno sovjetskih snaga iz Afganistana, gdje se kasnije i proširio, ovaj fundamentalistički pokret stekao je relativnu popularnost zbog obećanja da će vratiti mir i stabilnost. U područjima nad kojima su uspostavili kontrolu talibani su zabranili televiziju, glazbu i kino te uveli šerijatsko pravo. I danas kontroliraju značajan dio Pakistana te ih se povezuje i sa zadnjim valom samoubilačkih bombaških napada. U medijima su za suradnju s talibanima optuživali i pakistansku vlast, a danas se ukazuje na uzaludnost pregovora s grupom koja nikad nije odustala od svog političkog cilja podriivanja pakistanske države. Iako je Hakimullah Mehsud, vođa pak-

istanskih talibana ubijen u američkom napadu bespilotnom letjelicom (drone) 1. studenoga ove godine, talibani nastavljaju sa svojim djelovanjem, a procjenjuje se da organizacija i dalje jača.

Danas 16-godišnjakinja, Malala Yousafzai svjetski je poznata postala prošlog listopada, kada su prijetnje smrću talibani pokušali i ostvariti. Malala je metkom pogodena u glavu kada su talibani upali u školski autobus. Premda se isprva

**TALIBANI SU UPALI
AUTOBUS I
POGODILI JE
METKOM U GLAVU.
NO, OPORAVILASE I
NASTAVILA BORITI
ZA OBRAZOVANJE**

činilo da neće preživjeti, oporavila se i još odlučnije nastavila isticati važnost obrazovanja. Nakon toga nominirana je za ovogodišnju Nobelovu nagradu za mir, a dobitnica je i međunarodne Dječje mirovne nagrade. Govorila je u Ujedinjenim narodima i na sveučilištu Harvard. Primili su ju američki predsjednik Obama i britanska kraljica Elizabeta. Amnesty International proglasio ju je "veleposlanicom savjesti", a Time ju je uvrstio među 100 najutjecajnijih ljudi svijeta. Mediji ju nazivaju "najpoznatijom tinejdžericom na svijetu".

Ovaj tjedan Malala je primila i najviše europsko priznanje za promicanje ljudskih prava - nagradu Saharov za slobodu misli.

Nagradu koja nosi ime Andreja Dmitrijeviča Saharova, ruskog znanstvenika, disidenta i borca za ljudska prava, od 1998. Europski parlament dodjeljuje osobama i organizacijama koje su posvetile svoje djelovanje promicanju ljudskih

prava i zaštiti slobode misli. Tako se mlada Malala u srijedu pridružila redu istaknutih disidenata, političara i aktivista kao što su predsjednik Nelson Mandela, borac protiv apartheida u Južnoafričkoj Republici, i Aleksandar Dubček, vođa Praškog proljeća, bivši glavni tajnik UN-a Kofi Annan te bjeloruski opozicijski lider Aleksandar Milinkievič. Dobitnici nagrade Saharov iz našeg susjedstva bili su i politički zatvorenik Adem Demači, zatim Ibrahim Rugova, prvi predsjednik Kosova, ali i Oslobođenje, sarajevske dnevne novine koje su nastavile izlaziti i nakon što im je zgrada u ratu potpuno uništena. Više od 20 dobitnika nagrade iz prijašnjih godina prisustvovalo je svečanosti 25. dodjele nagrade Saharov u Europskom parlamentu, gdje ih je njegov predsjednik Martin Schulz pozdravio i istaknuo da njihovi napori neće biti zaboravljeni. "Naše misli idu dobitnicima kojima su još

uskraćene njihove slobode i dobitnicima koji su nas napustili, aplauz je i za njih", rekao je tom prigodom Schulz.

Pljesak je dobilo i Malalino obraćanje u kojem je zahvalila na nagradi koju vidi kao poticaj za nastavak svoje borbe. Govor je otvorila snažnom porukom parafrazirajući poznatu Voltaireovu izreku: "Ne slažem se s vašim mišljenjem, ali ću do smrti braniti vaše pravo da ga kažete". Uz izostanak obrazovanja za gotovo 60 milijuna djece, Malala je upozorila i na problem prisilnih dječjih brakova, trgovinu djecom i konflikte kojima su u mnogim državama mladi izloženi. Pozvala je Europski parlament da pogleda izvan europskih granica i

'NE SLAŽEM SE S VAŠIM MIŠLJENJEM, ALI ĆU DO SMRTI BRANITI VAŠE PRAVO DA GA KAZETE', REKLA JE PARAFRAZIRAJUĆI VOLTAIREOVU IZREKU

pomogne onim zemljama u kojima su građani lišeni svojih temeljnih ljudskih prava. Nagradu je odlučila posvetiti "neznanim herojima Pakistana i ljudima diljem svijeta koji se bore za svoja osnovna ljudska prava".

Smatram da uručivanje nagrade Malali pokazuje kako Europska unija nije ograničena isključivo na ekonomsku zajednicu i redistribuciju proračunskih sredstava. Europska unija je zajednica vrijednosti. Promocija tih vrijednosti, među kojima je i pravo na obrazovanje neovisno o spolu, trajna je zadaća europske politike, a osobito njezina međunarodnog djelovanja. Ugovorom o Europskoj uniji i Poveljom Europske unije o temeljnim pravima mnoge od tih vrijednosti i pravno su uobličene u obvezujuća načela. Vladavina prava, poštovanje ljudskog dostojanstva i ljudskih prava, slobode, demokracije i jednakosti samo su neka od njih.

U zalaganju za oživotvorenje zajedničkih vrijednosti izrazito je bitna i uloga Europskog parlamenta, koji veliku pozornost pridaje zaštiti ljudskih prava u odnosima Unije s trećim državama. Stoga Europska unija kroz provođenje zajedničke vanjske i sigurnosne politike radi na razvoju i konsolidaciji demokracije i poštovanju temeljnih ljudskih prava diljem svijeta. Istraživanja pokazuju da europske institucije u tome imaju i podršku europskih građana koji smatraju da su ljudska prava vrijednost koju Europski parlament treba braniti kao prioritetnu.

Tijekom rada u Europskom parlamentu osvjedočio sam se da su instrumenti poput međuparlamentarne suradnje i rada delegacija zaduženih za procjenu poštovanja ljudskih prava u određenoj državi djelotvorni mehanizmi koji pridonose podizanju demokratskih standarda. Malala, ali i svi ostali suočeni s teškim kršenjima temeljnih ljudskih prava diljem svijeta traže i trebaju pomoć Europske unije. U tom pogledu kao hrvatski zastupnik u Europskom parlamentu zalažem se za širenje i poštovanje univerzalnih vrijednosti koje, globalno gledajući, nisu jednako prihvaćene i realizirane. ●